

Nr 28

Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av utrikes- och utredningsavdelningen vid kommerskollegium; given Stockholms slott den 4 februari 1966.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Gunnar Lange

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en omorganisation och utbyggnad av kommerskollegiets utrikes- och utredningsavdelning. Förslaget syftar till att säkerställa kollegiets utredningsberedskap på det handelspolitiska området.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 4 februari 1966.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, KLING, EDENMAN, HERMANSSON, HOLMQVIST, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för handelsdepartementet, statsrådet Lange, fråga angående *omorganisation av utrikes- och utredningsavdelningen vid kommerskollegium* och anför.

I årets statsverksproposition (bil. 12 s. 17) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1966/67 beräkna till Kommerskollegium: Avlöningar ett förslagsanslag av 4 563 000 kr. samt till Kommerskollegium: Omkostnader ett förslagsanslag av 385 000 kr.

Dessa frågor torde nu få tas upp till fortsatt behandling.

Inledning

Efter en utredning år 1961 (stencilerad; prop. 1962: 112, SU 94, rskr 225) avvecklades statens handelslicensnämnd som fristående organ och inlemmades i stort sett hela dess verksamhet i kommerskollegium den 1 juli 1962. Kollegiets utrikes- och utredningsbyrå delades upp på tre byråer, nämligen utredningsbyrån, första utrikeshandelsbyrån och andra utrikeshandelsbyrån. För att tillgodose samordningen fördes de samman i en avdelning, utrikes- och utredningsavdelningen. Chefen för utredningsbyrån samordnar verksamheten.

På *utredningsbyrån* ankommer att handlägga ärenden och utredningar som rör den västeuropeiska integrationen, bl. a. utredningar angående ett fördjupat samarbete inom den europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA) och frågor om förhållandet mellan EFTA och den europeiska ekonomiska gemenskapen (EEC) samt utvecklingen av det nordiska ekonomiska samarbetet. Byrån följer också utvecklingen inom EEC, Kol- och stålunionen (CECA) och Euratom. Vidare svarar byrån för det utrednings-

arbete som föranleds av pågående allmänna tull- och handelsförhandlingar (den s. k. Kennedy-ronden) samt andra allmänna utredningar av handelspolitisk natur.

I utredningsbyrån finns en ekonomisk-statistisk arbetsgrupp. Dess uppgifter är omfattande och utgörs av bl. a. periodiska utredningar om export- och importförhållanden inom olika varuområden, allmänna utredningar rörande produktion och avsättning samt internationell statistisk rapportering för Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD), Förenade nationernas europakommission (ECE), Allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) m. fl. Den fungerar vidare som statistiskt serviceorgan åt avdelningens övriga grupper. Till utredningsbyrån har förts de för samtliga tre byråer gemensamma skriv- och räknecentralerna liksom det gemensamma registratoret.

Inom *första utrikeshandelsbyrån* handläggs ärenden angående internationella varu- och industrifrågor (som bl. a. berör specialkommittéerna inom OECD och ECE), varuförsörjning m. m. samt frågor angående internationella råvaruavtal. Vidare svarar byrån för ärenden som rör det arbete inom de internationella organisationerna som inte faller på andra arbetsenheter att följa (GATT, FN med underordnande organ, FN:s konferens för handel och utveckling UNCTAD). En tredje grupp av ärenden avser frågor som rör tullar och tullförfattningar.

Andra utrikeshandelsbyrån handlägger ärenden om bilaterala handelsavtal samt bilaterala frågor i övrigt, ECE:s handelskommitté samt problem rörande öst-västhandeln. Vidare har byrån hand om ärenden angående tillämpning m. m. av EFTA-konventionen och bilaterala frågor som rör EFTAländerna. Den svarar också för handelslicensärenden m. m.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 juli 1965 tillkallade tillförordnade chefen för handelsdepartementet, statsrådet Hermansson, generaldirektören I. Löfqvist som sakkunnig för att se över organisationen av kommerskollegiets utrikes- och utredningsavdelning. Den sakkunnige avgav sitt betänkande den 16 november 1965 (stencil H 1965:4). Enligt direktiven har det ntarbetats i samråd med kommerskollegium. Samråd har också ägt rum med statskontoret. Betänkandet har därtill behandlats i det handelspolitiska råd som är knutet till kommerskollegium.

Utredningen

Vid sin översyn av avdelningens organisation har utredningen sökt nå en lösning som även på någon sikt är ändamålsenlig. Det föreligger en fortlöpande ökning av arbetsuppgifterna på det handelspolitiska området. Den tekniska utvecklingen och de vidgade ekonomiska relationerna länderna emellan gör ett allt närmare ekonomiskt och handelspolitiskt samarbete naturligt.

Utvecklingen under senare år pekar enligt utredningen på en fortgående utvidgning av sådant samarbete såväl i fråga om arbetets sakliga omfång som beträffande den institutionella utbyggnaden av de internationella samarbetsorganen. De ökade arbetsuppgifterna på det handelspolitiska området kan emellertid också härledas ur den strukturella förändring som sker i vår handel med utlandet. Industriellt utvecklingsarbete tillför marknaden nya varor. Därmed vidgas också det handelspolitiska och det kommersiella arbetsområdet. Utvidgningen av vår handel på nya marknader med ofta hårda ekonomiska regleringar och handelspolitiska bindningar betyder ökat arbete för bevakning och förhandling. För den allmänna bedömningen framhålls det dynamiska drag som präglar det handelspolitiska skeendet. Förändringar på det handelspolitiska området har många gånger skett mycket snabbt och har lett till markanta tyngdpunktsförskjutningar.

Efter en analys av utvecklingstendenser inom avdelningens olika verksamhetsfält finner utredningen det uppenbart att en minskning av arbetsuppgifterna kvantitativt sett inte är att vänta. Motsatsen synes snarare bli fallet. Härtill kommer att frågeställningarna allmänt taget blivit mer komplicerade och svåröverskådliga. Kraven på representation från kommerskollegium vid förhandlingar inom olika internationella samarbetsorgan har starkt ökat. En klar tendens till forcering av frågornas behandling har framträtt, och i många fall får utredningarna ske under hård tidspress. Under sådana omständigheter ökar kraven på översiktlig kännedom och erfarenhet om problemställningarna hos den utredande personalen. Kontinuitet i handläggningen av olika ärenden är nödvändig. Den väntade utvecklingen ökar betydelsen av att det finns tillräckliga resurser för en noggrann planering av utredningsinsatserna bl. a. för att ta till vara möjligheterna till samarbete med andra myndigheter och organisationer vid utredningsarbetet.

Utredningen framhåller, att kommerskollegiets verksamhet på det handelspolitiska området bl. a. bör vara organiserad så att den säkerställer kollegiets utredningsberedskap. Mot bakgrunden av detta krav har utredningen diskuterat hur organisationen bör förändras till följd av den handelspolitiska utvecklingen.

Utredningen har funnit att utrikes- och utredningsavdelningens verksamhet vuxit under senaste åren. Sålunda har tillfällig personal måst anställas i ökad utsträckning. Utvecklingen återspeglas också i ett ökat antal utredningsuppdrag och remisser samt utrikes tjänsteresor.

Arbetsläget är ansträngt. En rad väsentliga frågor på det handelspolitiska området kräver uppmärksamhet och åtgärder från kommerskollegiets sida under de närmaste åren. Någon preciserad förhandsbedömning av de anspråk som kommer att ställas på avdelningens kapacitet låter sig inte göra. Utredningen utgår emellertid från att uppgifterna under den tid

som nu kan överblickas sammanlagt kommer att bli av större omfattning än för närvarande.

En undersökning visar att sedan ett år tillbaka sju utredare lämnat sin tjänst. Den nödvändiga kontinuiteten i arbetet har därigenom blivit lidande. Svårigheter föreligger också att vid rådande löneläge rekrytera tillräckligt kvalificerad utredningspersonal.

Utredningen framhåller att översynen av verksamhetens organisation och resurser måste ske skyndsamt med sikte på att snabbt förbättra avdelningens utredningsberedskap. Under sådana förhållanden har utredningen inte ansett sig böra göra någon mer tidskrävande omprövning av avdelningens organisation. Den föreslår endast sådana förändringar som befunnits omedelbart påkallade.

I direktiven anges att den nu genomförda utredningen bör betraktas som ett första led i en mera allmän genomgång av kommerskollegiets verksamhetsförhållanden. En sådan bör då också omfatta nu förbigångna organisationsproblem och därmed sammanhängande rationaliseringsfrågor för utrikes- och utredningsavdelningen. Utredningen har nu ansett sin huvuduppgift vara att söka finna en organisationsform för avdelningen som genom sin struktur ger de ledande tjänstemännen bättre överblick över den växlande verksamheten och som underlättar kraftsamling till de mest väsentliga uppgifterna. Utredningens arbete utmynnar i förslag till huvudlinjer för avdelningens uppbyggnad och för arbetsfördelningen i stort mellan dess olika arbetsenheter. Som ett väsentligt drag i en ny organisation bör ingå en förstärkning av ledningen och arbetsplaneringen inom avdelningen. Andelen kvalificerade utredare bör också ökas.

Utredningens överväganden har varit inriktade på att finna en sådan organisationsform som tar hänsyn både till en önskvärd avlastning av verkschefens arbetsuppgifter och till behovet att låta den nära samhörigheten mellan verksamhetens delområden avspeglas starkare i den nya organisationens utformning. Avdelningen bör organiseras så att man får bättre förutsättningar för samordning av verksamheten inom avdelningen.

Utredningen finner att en organisation med en särskild befattning som avdelningschef bäst ansluter sig till den förut angivna inriktningen av organisationsreformen. Arbetsfördelningen mellan verkschefen och avdelningschefen bör göras med hänsyn till olika omständigheter i den löpande verksamheten. Det ankommer på verkschefen att bedöma hur arbetet bör fördelas mellan honom och avdelningschefen och att utfärda bestämmelser därom.

Avdelningen är f. n. organiserad på tre byråer. Till en av byråerna har förts vissa stödfunktioner, som är gemensamma för avdelningen, nämligen den ekonomisk-statistiska arbetsgruppen, skriv- och räknecentralerna samt registratur och dokumentation.

Utvecklingen har enligt utredningens uppfattning visat att uppdelningen

av avdelningen på tre byråer i stort sett fungerat tillfredsställande. Utredningen föreslår också att för handläggningen av handelspolitiska ärenden och utredningar tre arbetsenheter bör organiseras som handelspolitiska byråer under ledning var för sig av ett kommerseråd. Enheterna motsvarar i stort avdelningens nuvarande tre byråer ehuru med en viss omgruppering av ärenden dem emellan.

Enligt utredningen bör i den kommande organisationen de gemensamma stödfunktionerna inte inordnas under någon av de handelspolitiska arbetsenheterna utan föras samman till en särskild enhet.

Betydelsen av en noggrann planering och samordning av utredningsinsatserna kräver härjämte att en särskild enhet inrättas för att möjligheterna till en sådan samordning skall kunna tas till vara tillfredsställande.

Utredningen tar inte ställning i fråga om benämningen av de föreslagna fem arbetsenheterna. I den följande närmare redogörelsen för den avsedda arbetsfördelningen inom avdelningen används i stället, liksom i följande organisationstablå, sifferbeteckningar från 1—5, varvid enheterna för handelspolitiska ärenden och utredningar har beteckningarna 1—3, enheten för planering 4 och enheten för gemensamma stödfunktioner 5. Utredningen tar heller inte ställning till tjänstebenämningar eller lönegradsplaceringar.

Utredningen understryker, att dess rekommendationer är resultat av överväganden om organisationens uppbyggnad i stort. De avser däremot inte att binda verksledningen vid den arbetsfördelning som utredningen anger. Personalstyrkans sammansättning och fördelning enligt utredningens förslag anges i följande tablå.

Kategori	Arbets- enhet 1	Arbets- enhet 2	Arbets- enhet 3	Arbets- enhet 4	Arbets- enhet 5	S:a	Nuläge
Kvalificerade utredare	4	6	6	2	4	22	14
Biträdande utredare och assistenter	4	7	5		2	18	24
Delsumma	8	13	11	2	6	40	38
Biträden	2	8	1		18	29	29
Totalt	10	21	12	2	24	69	67

Anm. I denna tablå har icke inräknats i nuvarande organisation chefen för utredningsbyrån och i den föreslagna organisationen avdelningschefen.

För var och en av de följande arbetsenheterna skall en kvalificerad utredare vara chef.

Arbetsenhet 1 bör handlägga ärenden, som berör verksamheten inom internationella organisationer på det ekonomiska området (GATT, UNCTAD, OECD samt FN:s regionala organ) och som ej handläggs inom annan arbets-

enhet. Ett viktigt arbetsområde kommer u-landsproblemen att vara. Till enheten bör också hänföras frågor om den internationella råvaruhandeln.

Personalstyrkan bör omfatta 4 befattningar för kvalificerade utredare och 4 befattningar för biträdande utredare och assistenter. Vidare bör ingå 2 biträden.

Arbetsenhet 2. Till verksamhetsområdet bör höras frågor om marknads- och försörjningsläget för särskilda varor och varuområden, liksom frågor rörande arbetet inom OECD:s industrikommitté och specialkommittéer inom OECD och ECE. Ärenden om svenska tullar och tullförfattningar bör också ankomma på denna arbetsenhet. Inom enheten bör vidare handläggas s. k. bilaterala frågor, utom vad gäller länderna inom EEC och EFTA, samt frågor rörande öst-västhandeln och handelslicensärenden.

Personalstyrkan bör omfatta 6 befattningar för kvalificerade utredare och 7 befattningar för biträdande utredare och assistenter. Vidare bör ingå 8 biträden.

Arbetsenhet 3 bör handlägga sådana ärenden och utredningar av allmän och speciell natur som hänför sig till det europeiska ekonomiska integrationsarbetet. Det bör vidare åligga enheten att följa utvecklingen inom EEC, CECA och Euratom. Därtill bör enheten svara för ärenden som hänger ihop med EFTA-konventionens tillämpning samt det nordiska ekonomiska samarbetet. Bilaterala frågor med EEC- och EFTA-länderna bör också föras till denna enhet.

Personalstyrkan bör omfatta 6 befattningar för kvalificerade utredare och 5 befattningar för biträdande utredare och assistenter. Därtill kommer en biträdestjänst.

Arbetsenhet 4 utgör den nya planeringsfunktion, som enligt utredningens uppfattning bör ingå i organisationen. Utredningen har funnit att förbättrade möjligheter för arbetsplanering är av största vikt för att effektivt utnyttja tillgängliga utredningsresurser. Den särskilda planeringsenheten bör ges ställning som stabsorgan åt avdelningschefen. I uppgifterna bör ingå att planera på något längre sikt, att studera olika handelspolitiska alternativ och att upprätta arbetsplaner för vissa större uppdrag som läggs på avdelningen.

Personalstyrkan bör omfatta 2 befattningar för kvalificerade utredare.

Arbetsenhet 5 bör svara för gemensamma stödfunktioner, nämligen ekonomisk-statistisk utredningsverksamhet, dokumentation och övriga serviceuppgifter. I den verksamheten bör ingå att utföra beräkningar och ekonomisk-statistiska utredningar och analyser som bakgrund för aktuella frågor samt att svara för den internationella statistiska rapportering som vilar på avdelningen. I enhetens uppgifter bör också ingå att lämna dokumentations-service till övriga enheter inom avdelningen. Avdelningens gemensamma personal för skriv- och räknearbete m. m. bör enligt förslaget ingå i arbetsenhet 5.

Personalstyrkan bör omfatta 4 befattningar för kvalificerade utredare och 2 befattningar för biträdande utredare och assistenter. Vidare bör ingå 18 biträdesbefattningar.

Avdelningen omfattar f. n. — utöver den ordinarie chefen för utredningsbyrån — 67 befattningshavare. Av dessa är åtta arvodesanställda. Utredningen föreslår att arvodesbefattningarna byts ut mot extra-ordinarie tjänster. Ytterligare två tjänster föreslås. Den nya personaluppsättningen kommer att omfatta 22 kvalificerade utredare, 18 biträdande utredare och assistenter samt 29 biträden, tillsammans 69 befattningshavare. Därtill kommer en ny befattning som avdelningschef.

Utbytet av arvodesbefattningar mot extra-ordinarie tjänster medför att belastningen minskar på den förslagsvis betecknade anslagsposten Avlöningar till sakkunniga och tillfällig personal vid utrikes- och utredningsavdelningen, m. m. För att vidmakthålla en rörlig utredningsberedskap är det nödvändigt att vid behov snabbt kunna tillföra avdelningen expertis och sakkunskap. Medel för detta bör därför även fortsättningsvis finnas tillgängliga under denna anslagspost. Utredningen uppskattar medelsbehovet för budgetåret 1966/67 till 100 000 kr.

För att löneutvecklingen bättre skall kunna anpassas till rådande förhållanden på arbetsmarknaden föreslås att ett system med högstlönegrader inrättas för större delen av den utredande personalen.

Utredningen föreslår att den nya organisationen för kommerskollegiets utrikes- och utredningsavdelning genomförs vid ingången av budgetåret 1966/67.

Avlöningskostnaderna för avdelningen kan med anledning av den föreslagna organisationen beräknas komma att öka från 2 005 000 kr. under budgetåret 1965/66 till 2 341 000 kr. under budgetåret 1966/67, vilket är en nettoökning med 336 000 kr.

Kommerskollegiets anslagsyrkanden

Kommerskollegium har i skrivelse den 31 augusti 1965 och i promemoria den 11 november 1965 redovisat sina anslagsyrkanden för budgetåret 1966/67. Vid beräkning av löneanslag och omkostnader har hänsyn därvid ej tagits till en omorganisation av utrikes- och utredningsavdelningen.

Kommerskollegium: Avlöningar

Kommerskollegium hemställer i nämnda skrivelse och promemoria att anslaget höjs med 332 000 kr.

	Förändring
1. Personalförändringar	
a) Industribyrån:	
1 avdelningsdirektör Be 1	+ 53 928
1 byrådirektör högst Ae 27	+ 43 992
b) Allmänna byrån:	
1 byrådirektör Ae 27	+ 46 332
c) Elektriska byrån:	
1 byrådirektör Ae 25	+ 41 772
Minskning med 1 ingenjör i Ae 17	— 27 648
Minskning med 1 ingenjör högst Ae 15	— 24 936
Till icke-ordinarieposten för expertis	+ 10 812
1 byrådirektör Ae 25	+ 41 772
1 förste byråingenjör Ao 21	+ 33 972
2. Löneomräkning	+ 112 004
	<hr style="width: 100%; border: 0.5px solid black; margin-bottom: 5px;"/> + 332 000

Som motivering för sina yrkanden anför kollegiet bl. a. följande.

1. a) För att byrån skall kunna följa utvecklingen på det industriella området — icke minst med avseende på forsknings- och utredningsarbete samt standardisering — krävs en förstärkning av den högre kvalificerade tekniska sakkunskapen på byrån. En befattning som avdelningsdirektör i B 1 bör inrättas för detta ändamål.

För att handlägga det ökande antalet ärenden om tillsatser till livsmedel samt om explosiva och brandfarliga varor krävs också en förstärkning av organisationen med en byrådirektör i högst Ae 27.

1. b) Medel bör beräknas för en befattningshavare som överförts från handelslicensnämnden och en tjänst som byrådirektör i Ae 27 inrättas för detta ändamål.

1. c) En ingenjörsbefattning bör inrättas i lönegrad Ae 25 i utbyte mot två lägre tjänster, en i Ae 17 och en i högst Ae 15, vilka båda är vakanta. Mellanskillnaden 10 812 kr. bör föras till de medel som under icke-ordinarieposten står till byråns förfogande för att anlita expertis i koncessionsärenden. Den nya tjänsten i Ae 25 motsvarar en redan befintlig i Ag 25 som avser frågor om nordiskt och internationellt samarbete på det elektriska området.

Den påbörjade decentraliseringen av statens elektriska inspektion medför att vissa arbetsuppgifter av mera central natur såsom utredningar om elektriska olycksfall och eldsvådor, vilka nu fullgörs inom inspektionen, bör tas över av kollegium. Den personal som är avsedd för dessa uppgifter nämligen en byrådirektör i Ae 25 och en förste distriktsingenjör i Ao 21, bör flyttas över till kollegium. Tjänstebestämmningen förste distriktsingenjör bör därvid ändras till förste byråingenjör.

Kommerskollegium: Omkostnader

Kommerskollegium hemställer i sin skrivelse den 31 augusti, att anslaget höjs med 10 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Mynd.	Dep.ch.
2. Reseersättningar:			
a) Delegationens för integrationsfrågor och rådgivande kommitténs resor	5 000	—	— 3 000
b) Övriga resor	31 000	—	+ 10 000
3. Expenser:			
a) bränsle, lyse och vatten	30 000	—	— 5 000
b) övriga expenser	236 000	+ 10 000	+ 10 000
4. Publikationstryck	5 000	—	— 3 000
5. Vissa kostnader för statens gruvegen- dom	49 000	—	+ 6 000
	Stat 1965/66		
Särskilda uppbördsmedel:			
Försäljningsmedel för publikationer	10 000	—	— 9 000
		+ 10 000	+ 24 000

Som motivering för sina yrkanden anför kollegiet bl. a. följande.

3. b) Kostnaderna för städning kommer att stiga med 4 000 kr. på grund av att kollegiets lokaler utökats med sju rum. Av samma anledning ökar telefonkostnaderna med 1 000 kr. I övrigt har prisstegringar och höjning av omsättningsskatt medfört en kostnadsökning på cirka 8 000 kr. Ett engångsbelopp, 3 000 kr., anvisat för innevarande budgetår bör räknas bort.

Departementschefen

Sedan kommerskollegium omorganiserades år 1962 (prop. 1962:112, SU 94, rskr 225) har dess arbetsuppgifter på det handelspolitiska området fortlöpande vuxit. Förklaringen därtill ligger främst i det ökade internationella samarbetet. Den tekniska utvecklingen och det vidgade ekonomiska beroendet länderna emellan har gjort ett allt närmare ekonomiskt och handelspolitiskt samarbete naturligt och nödvändigt. Händelseutvecklingen under senare år pekar på en fortsatt utvidgning av detta samarbete såväl i fråga om arbetets sakliga omfång som beträffande den institutionella utbyggnaden av de internationella samarbetsorganen.

Kommerskollegium följer samarbetet på det ekonomiska området inom

EEC för att kunna bedöma följderna för tredjeländ av den pågående uppbyggnaden av organisationen. Genom denna verksamhet skapas också beredskap för ett läge då nya möjligheter öppnas för lösning på bredare basis av de europeiska samarbetsproblemen.

Utvecklingen av samarbetet inom EFTA har successivt ställt ökade anspråk på kollegiet, emedan allt mer kunskap behövs om samtliga EFTALänders lagstiftning, politik, handel och industri etc. Arbetet på att fördjupa och bredda samarbetet inom EFTA har efter hand fått ökad vikt. Det internordiska samarbetet skapar också ökade arbetsuppgifter för kollegiet.

På grund av den allmänna handelspolitiska situationen i Europa undersöks möjligheterna av dellösningar och aktioner som i så hög grad som möjligt skall motverka en fortsatt ekonomisk splittring i Västeuropa. Den inom ramen av GATT pågående tull- och handelsförhandlingen — den s. k. Kennedy-ronden — är i detta hänseende ett viktigt arbete. Genom nya politiska förutsättningar kan den handelspolitiska bilden snabbt ändras. Skulle det i ett sådant läge bli fråga om nya förhandlingar om en svensk anknytning i någon form till en europeisk marknadsbildning, torde det bli nödvändigt att öka utredningsresurserna väsentligt utöver dem som erfordras under normala förhållanden.

Sveriges handelsförbindelser med flertalet statshandelsländer regleras genom bilaterala handelsavtal. Under senare år har det gällt att finna metoder att befria handeln med dessa länder från restriktioner utan att samtidigt ge upp den handelspolitiska rörelsefrihet som bedöms nödvändig med hänsyn till olikheter i konkurrensförhållandena. Fortsatt liberalisering kommer i och för sig att minska det rutinbetonade licensarbetet men kommer samtidigt av allt att döma att kräva relativt omfattande utredningar och vaksamhet mot marknadsstörningar.

Under de senaste åren har ökad vikt lagts vid de underutvecklade ländernas handels- och utvecklingsproblem. Tillkomsten av UNCTAD har gett u-länderna ett forum där deras problem kan diskuteras. Även inom GATT utgör u-landsproblem en växande del av arbetet. Aktiviteten på detta område kommer sannolikt att stegras ännu mer. Den institutionella utbyggnaden på det internationella planet för dessa problem medför att utredningsuppdragen kommer att öka. Det kommer också att ställas större anspråk på representation från utredningsorganens sida vid kommande överläggningar och förhandlingar, inte minst beträffande råvarufrågor.

En väsentlig del av kollegiets arbetsuppgifter på det handelspolitiska området gäller utredningar och ställningstaganden i frågor som rör tullskydd och suspension av tullar m. m. Sådana utredningar är som regel arbetskrävande. Detsamma gäller utredningar som föranleds av framställningar om åtgärder till skydd mot s. k. lågprisimport eller eljest då onormala konkurrensförhållanden sägs förorsaka allvarliga skadeverkningar

för svensk produktion. Det är svårt att bedöma hur belastningen på utredningsapparaten inom detta område kommer att gestalta sig i framtiden. Om en klar försämring av de internationella konjunkturerna skulle föra med sig ökad handelspolitisk aktivitet också mot vårt land, är det sannolikt att dessa arbetsuppgifter kommer att vidgas väsentligt.

Allmänt gäller att kollegiets utredningspersonal arbetar under hård tidspress. På grund av frågornas tekniska karaktär måste personalen också delta i förhandlingsarbetet. Detta är f. ö. nödvändigt för att utredningsarbetet skall kunna direkt påverkas av den praktiska handelspolitiska verksamheten.

En utveckling av utredningsarbetet kräver förbättrade möjligheter till arbetsplanering för att effektivt kunna utnyttja tillgängliga utredningsresurser. Jag fäster särskild vikt vid att i uppgifterna för en planering på något längre sikt skall ingå studier av olika handelspolitiska alternativ.

För att handlägga de handelspolitiska ärendena krävs också tillgång till ett ekonomiskt-statistiskt material som kan ge en bakgrund till bedömning av aktuella frågeställningar. Anspråken på dylikt utredningsmaterial hör självfallet nära samman med hur de handelspolitiska uppgifterna kommer att utveckla sig. Mot bakgrund av den ovan skisserade bilden över sannolika utvecklingstendenser inom centrala avsnitt av utrikes- och utredningsavdelningens arbetsområde torde man kunna räkna med att kraven på sådana ekonomisk-statistiska redovisningar kommer att öka.

För att göra kollegiets utrikes- och utredningsavdelning bättre rustad att möta de växande kraven på en effektiv handelspolitisk beredskap fick förra året en särskild sakkunnig i uppdrag att se över avdelningens organisation. Den sakkunnige avlämnade i november förra året förslag till riktlinjer för avdelningens uppbyggnad och för arbetsfördelningen i stort mellan dess olika arbetsenheter.

Avdelningen bör enligt förslaget ledas av en avdelningschef. Avdelningens arbete bör fördelas på tre enheter för handelspolitiska ärenden och utredningar, en planeringsenhet och en serviceenhet. Chef för var och en av de handelspolitiska enheterna bör vara en kvalificerad utredare. De övriga enheterna bör ställas direkt under chefen för avdelningen.

För egen del ansluter jag mig till det redovisade förslaget till omorganisation. I fråga om löneställningen för personalen har förhandlingar ägt rum mellan statens avtalsverk och personalorganisationerna. Därvid har överenskommit, att chefen för avdelningen skall placeras i Br 4 och cheferna för de tre utredande enheterna i Be 3. Riksdagens löne delegation har godkänt förhandlingsöverenskommelsen med förbehåll för riksdagens ställningstagande till avdelningens organisation.

En tablå över de tjänster som kommer att finnas vid avdelningen efter omorganisationens genomförande torde som *bilaga* få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende. I förteckningen redovisas både sådana tjänster i

fråga om vilkas inrättande riksdagen förbehållit sig att besluta och sådana tjänster som Kungl. Maj:t äger inrätta. Den fullständiga redovisningen sker för att ge underlag för anslagsberäkningen.

Fördelningen av tjänster på olika arbetsenheter bör inte betraktas som bindande. Det är angeläget att kollegiet har möjlighet att placera om personalen inom avdelningen för att möta ändrade behov av arbetsinsatser.

Jag förordar att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen besluta att inrätta följande tjänster, nämligen en som avdelningschef i Br 4, tre som kommerseråd i Be 3, sju som avdelningsdirektörer i Be 1, 14 som byrådirektörer, förste byråsekreterare eller byråsekreterare i högst Ae 27 och 12 som förste byråsekreterare eller byråsekreterare i högst Ae 23.

Vidare bör medel beräknas för de tjänster som därutöver tagits upp i förteckningen.

Vid bifall till mitt förslag till personalorganisation får utrikes- och utredningsavdelningen sammanlagt 70 tjänster, av vilka en ordinarie och 69 extra ordinarie. Befintliga ordinarie tjänster vid avdelningen bör föras på övergångsstat.

För att vidmakthålla en rörlig utredningsberedskap är det nödvändigt att vid behov snabbt kunna tillföra avdelningen expertis och sakkunskap. Medel bör tas upp under en särskild, förslagsvis betecknad anslagspost benämnd Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft vid utrikes- och utredningsavdelningen. Jag beräknar medelsbehovet till 150 000 kr. Posten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal hör i anslutning härtill räknas upp med 31 000 kr. för en arvodestjänst vid kollegiets industribyrå för vilken medel tidigare beräknats under sakkunnigposten (prop. 1964: 1 bil. s. 17).

Vad angår kollegiets förslag om nya tjänster i övrigt föreslår jag att vid industribyrån inrättas en tjänst som byrådirektör i Ae 25. Samtidigt kan en ingenjörstjänst i högst Ae 15 dras in. På elektriska byrån bör inrättas en tjänst som byrådirektör i Ae 25 i utbyte mot två ingenjörstjänster, en i Ae 17 och en i högst Ae 15.

De framlagda förslagen om utökad personal och tjänsteförändringar m. m. medför att avlöningsanslaget ökar med 656 000 kr.

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen över omkostnadsanslaget tar jag upp detta till (360 000 + 24 000) 384 000 kr., varav 5 000 kr. utgör engångsanvisning för anskaffning av möbler. Kollegiets utgifter för utrikes tjänsteresor bör i fortsättningen få bestridas från anslagsposten Resersättningar.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för kommerskollegium enligt vad jag förordat i det föregående,

b) godkänna följande avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 128 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	18 000
3. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft vid utrikes- och utredningsavdelningen, <i>förslagsvis</i>	150 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	3 553 000
	Summa kr. 4 849 000

c) till *Kommerskollegium*: *Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 4 849 000 kr.

d) till *Kommerskollegium*: *Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 384 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Jan Hellström

Bilaga

Förteckning över tjänsterna vid utrikes- och utredningsavdelningen
enligt departementschefens förslag

1 avdelningschef		Br 4
<i>Arbetsenhet 1</i>		
1 kommerseråd		Be 3
1 avdelningsdirektör		Be 1
3 byrådirektörer, förste byråsekreterare eller byråsekreterare	högst	Ae 27
3 förste byråsekreterare eller byråsekreterare	»	Ae 23
1 kansliskrivare		Ae 11
1 kontorist		Ae 9
<i>Arbetsenhet 2</i>		
1 kommerseråd		Be 3
2 avdelningsdirektörer		Be 1
3 byrådirektörer, förste byråsekreterare eller byråsekreterare	högst	Ae 27
4 förste byråsekreterare eller byråsekreterare	»	Ae 23
1 byråassistent		Ae 19
2 assistenter		Ae 17
3 kansliskrivare (av vilka en personlig tjänst)		Ae 11
4 kontorister		Ae 9
1 kanslibitråde		Ae 7
<i>Arbetsenhet 3</i>		
1 kommerseråd		Be 3
2 avdelningsdirektörer		Be 1
4 byrådirektörer, förste byråsekreterare eller byråsekreterare	högst	Ae 27
4 förste byråsekreterare eller byråsekreterare	»	Ae 23
1 kansliskrivare		Ae 11
<i>Arbetsenhet 4</i>		
1 avdelningsdirektör		
1 byrådirektör, förste byråsekreterare eller byråsekreterare	högst	Be 1 Ae 27

Arbetsenhet 5

1 avdelningsdirektör		Be 1
3 byrådirektörer, förste byråsekreterare eller byråsekreterare	högst	Ae 27
1 förste byråsekreterare eller byråsekreterare	»	Ae 23
1 byråassistent		Ae 19
3 kontorsskrivare		Ae 13
3 kansliskrivare		Ae 11
6 kontorister		Ae 9
6 kanslibiträden		Ae 7